

Prædiken til 6. søndag efter påske

Joh. 15,26 - 16,4

*Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes: Jesus sagde: »Når Talsmanden kommer, som jeg vil sende til jer fra Faderen, sandhedens ånd, som udgår fra Faderen, skal han vidne om mig. Men også I skal vidne, for I har været med mig fra begyndelsen. Sådan har jeg talt til jer, for at I ikke skal falde fra. De skal udelukke jer af synagogerne, ja, der kommer en tid, da enhver, som slår jer ihjel, skal mene, at han derved tjener Gud. Og det skal de gøre, fordi de hverken har kendt Faderen eller mig. Men sådan har jeg talt til jer, for at I, når den tid kommer, skal huske på, at jeg har sagt det til jer. Men jeg sagde det ikke til jer fra begyndelsen, fordi jeg var hos jer.«
Johannesevangeliet 15,26-27; Johannesevangeliet 16,1-4*

For 70 år siden – sådan ca. midt i sidste århundrede – i 1950'ernes USA, der sad der en ung forfatterinde ved navn Flannery O'Connor nede sydpå, nede i Georgia. Hun var dødelig syg, hun havde lupus, og var derfor sengeliggende. Og der lå hun så i sin seng, med sin dødelige sygdom, og skrev en masse noveller og et par romaner. Én af hendes romaner hedder *Voldsmænd river det til sig*, og det er en roman, som handler om en på alle måder temmelig splittet familie. Omdrejningspunktet i fortællingen er en forældreløs dreng, der er blevet adopteret, eller snarere kidnappet, af sin onkel, som er overbevist om, at han selv er en kristen profet. Sammen bor de i en hytte midt ude i ingen-ting. Verden omkring dem kommer dem ikke ved, og onklen går i fred og ro og oplærer denne unge dreng til selv at blive en stor profet en dag. Onklen har også en anden nevø. Denne nevø er dog voksen og arbejder som skolelærer, men han har også ambitioner inden for academia og skriver små artikler om diverse hobby-forskningsprojekter. Denne voksne nevø gør alt, hvad der står i hans magt, for at få drengen ud af onklens fanatiske religiøse miljø, og over i sin egen rationelle og dannede højborg. For han vil

analysere drengen, og skrive en artikel om, hvad religiøs fanatisme gør ved et barn, og hvordan det kan reddes.

Selve titlen, *Voldsmænd river det til sig*, er en del af et vers fra Matthæusevangeliet. Det lyder sådan her: *Fra Johannes Døbers dage indtil nu er Himmeriget blevet stormet, og voldsmænd river det til sig.*

Og i Flannery O'Connors roman, der giver dét vers rigtig god mening. For hvis himmeriget er et udtryk for det sande, for sandheden selv, så er kampen om sandheden rigtig nok en voldelig kamp.

I romanen er kampen spændt ud imellem onklen, som tror, at han er profet, og den voksne nevø, skolelæreren, som tror, at alt kan analyseres til bunds og forklares rationelt. Ingen af dem har ret – men overbevist om, at sandheden er på deres side, kæmper de ukueligt for deres sag. Drengen, som det hele handler om, bliver ikke sat fri. Han sidder fast som en lus mellem neglene på to fanatikere. Den ene prædiker om dommedag fra morgen til aften, den anden kan psykologibøgerne forfra og bagfra, men har alligevel ikke modet og sproget til at tale om sin afdøde kone. I den jagt, de er fælles om – jagten på sandheden – der har de begge stukket deres egne øjne ud.

I dagens evangelietekst bebuder Jesus endnu engang Helligåndens komme. Det er sandhedens ånd, som kommer. Det er talsmanden, som skal blive ved med at forkynde og vidne den sande Kristus imellem os på Jorden. Men det er også op til os at vidne.

Det er også op til os at frembringe sandhedens ånd.

Helligånden er en ressource, vi har fået. Ja, den er velsagtens skaberværkets vigtigste ressource. Det er ånden, som forener os – både sådan menneske til menneske – men også i større grupperinger. Og når ånden så virker iblandt os, så giver den en enorm styrke. Det er ved åndens kraft, at vi går lidt længere for at hjælpe vores næste. Og det er ved åndens kraft, at undertrykte folkemængder samles på gaden for at demonstrere. Men netop fordi ånden er så magtfuldt et fænomen, så er vi også nødt til at forholde os til, hvad der er sandhedens ånd, og hvad der er misbrug af ånden.

For ånden kan misbruges, og den kan manipuleres. Den kan anvendes til at mobilisere og fremdrive alverdens ondskab. Når borgerkrige raser, og familier, som før har levet dør om dør, pludselig gribes af et had, der er så omsiggribende, at de er parate til at slå ihjel, så kan vi desværre ikke sige, at der ikke er ånd i sådanne modbydelige handlinger. Men vi kan sige, at det ikke er sand ånd. Og at den ånd, som er i spil, er ånd, som voldsmænd har revet til sig. I Flannery O'Connors roman er både onklen og den voksne nevø også opfyldt af ånd. Den brænder i dem. De vil begge gå til verdens ende for deres sag. Men de er på afveje, og deres ånd er ikke sand. De bedriver vold mod åndens sande formål.

Men hvordan får man så fat på den rette sande ånd? Dagens evangelietekst giver os

et bud på det. Men det er samtidigt et bud, som indeholder en temmelig paradoksal implikation. For i teksten står der, at de kristne vil blive lukket ude af synagogerne, og ”enhver, som slår jer ihjel, skal mene, at han derved tjener Gud. Og det skal de gøre, fordi de hverken har kendt Faderen eller mig.”

Så sandheden skal findes ved at kende Kristus og ved at kende Gud. Men at kende Gud, det er jo lige præcis, hvad dem, som forfølger og slår ihjel fejlagtigt, tror, at de gør. De bedriver deres ondskab i en falsk tro på, at deres gerninger er velsignede gerninger.

Så selv når man er overbevist om, at man lader sig gribe af ånden i sandhedens og guds tjeneste, så kan man ikke vide sig sikker. For sæt, at man er blevet bedraget? Ånden er som en V8-motor for eksistensen. Uden ånd bliver vores liv simpelthen for stillestående. Derfor skal vi søge ånden, og vi skal søge sandhedens ånd. For V8-motoren bringer rigtig nok saft og kraft ind i tilværelsen, men den er ikke i sig selv retningsbestemt. Det er os, som skal styre den. Det er os, som har kompasset og kortet, og det er os, som skal navigere i landskabet. Derfor bliver det måske også for abstrakt, når evangeliet fortæller os, at vi blot skal kende Faderen og Kristus. For skønt det ideelt set er vejen til sandheden, så er det også første skridt på vej mod den usande ånd, hvis man fejlagtigt har bildt sig ind, at man følger Guds vilje i sine egne egoistiske og måske ovenikøbet onde gerninger.

Nej, så er dagens episteltekst måske bedre. For den sætter et par klare punkter op for, hvordan man kan undgå at falde hen i egoistisk ondskab.

I Peters første brev står der nemlig, at ”først og fremmest skal I holde fast ved den indbyrdes kærlighed, for kærlighed skjuler mange synder. Vær gæstfrie mod hinanden uden tværhed. Som gode forvaltere af Guds mangfoldige nåde skal enhver af jer tjene de andre med den nådegave, han har fået. Den, der taler, skal tale med ord fra Gud; den, der tjener, skal tjene med den kraft, Gud giver, for at Gud i alle ting må blive herliggjort ved Jesus Kristus.”

Vi skal altså tjene hinanden med de nådegaver, der nu engang er blevet hver enkelt af os beskikket. Hverken mere eller mindre. Og så skal vi først og fremmest huske den indbyrdes kærlighed. Og bringer man disse simple bud med sig, så tror jeg, man undgår at blive en voldsmand, som gør vold på Guds himmerige her på Jorden ved fejlagtigt at tro, at man lader ånden føre én i retningen af Gud, når man i virkeligheden er så meget på afveje, som man kan være. Så lad næsten være dit kompas. Søg ikke dit eget. Gør ikke vold på ånden. Hold din ånd sand. Amen.

Mads Graves Pedersen
Tagensbo Kirke

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Præstevang Kirke
Hillerød
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 4193 9000
vartov@vartov.dk